

ข้อมูลสินค้า (ถั่วลิสง)

1. การผลิตของไทย

ถั่วลิสงสามารถปลูกได้ในทุกภาคของประเทศเจริญเติบโตได้ดีในที่ดินร่วน หรือดินร่วนปนทราย ปลูกได้ทั้งในฤดูฝน และฤดูแล้ง (ทั้งในเขตชลประทาน และการปลูกหลังนาอาศัยความชื้นในดิน) ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกถั่วลิสงประมาณ 263,000 ไร่ ผลผลิตรวมประมาณ 67,000 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 253 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวนครัวเรือนผู้ปลูกถั่วลิสง 123,000 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก ต่อครัวเรือน เฉลี่ย 2.13 ไร่ แหล่งปลูกที่สำคัญคือ ภาคเหนือ ซึ่งเป็นภาคที่ผลิตถั่วลิสงมากที่สุด จังหวัดที่มีพื้นที่เพาะปลูกมาก ได้แก่ ลำปาง, น่าน, พะเยา, เชียงราย, เชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี จังหวัดกาฬสินธุ์, สกลนคร, มุกดาหาร, อุรธานี, ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดลพบุรี, สระบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี สำหรับภาคใต้มีปลูกบ้างในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สงขลา ปัตตานี และพัทลุง

พันธุ์ พันธุ์ถั่วลิสงที่เป็นพันธุ์ดีราชการรับรองและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปลูกทั่วไปแบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1. พันธุ์ถั่วลิสงเพื่อบริโภคฝักสด ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคสดในรูปของถั่วลิสงต้มทั้งฝัก ได้แก่ พันธุ์ สข 38 พันธุ์กาฬสินธุ์ 2 หรือพันธุ์พระราชทาน พันธุ์ขอนแก่น 60-2 ขอนแก่น 4
2. พันธุ์ ถั่วลิสงเพื่อผลิตเมล็ดแห้ง พันธุ์ที่เหมาะสมกับการผลิตถั่วลิสงกะเทาะเมล็ดแห้ง ได้แก่ พันธุ์ไทนาน 9 พันธุ์ขอนแก่น 5 พันธุ์ขอนแก่น 60-1 พันธุ์ ขอนแก่น 60-3 (ถั่วลิสงเมล็ดใหญ่) พันธุ์เหล่านี้ ส่วนใหญ่มีเชื้อหุ้มเมล็ดสีชมพู ตรงตามต้องการของตลาด

ฤดูกาลผลิต ถั่วลิสงเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ทุกฤดูหากสามารถจัดการเรื่องน้ำได้ โดยทั่วไปจะแบ่งได้ ดังนี้

- ต้นฤดูฝน ปลูกระหว่างเดือน เมษายน – มิถุนายน เก็บเกี่ยวเดือนกรกฎาคม-กันยายน
- ปลายฤดูฝน ปลูกระหว่างเดือน กรกฎาคม – กันยายน เก็บเกี่ยว เดือนตุลาคม – ธันวาคม
- ฤดูแล้ง ปลูกระหว่างเดือน พฤศจิกายน – กลางเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวเดือน มีนาคม -เมษายน

ต้นทุนการผลิต

ในปี 2548/49 ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยประมาณ 3,322 บาท/ไร่ หรือ 12.7 บาทต่อกิโลกรัม(ถั่วลิสงฝักแห้ง) ผลตอบแทนประมาณ 380 - 800 บาท/ไร่ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของพื้นที่และการดูแลรักษา

ราคา - ราคาที่เกษตรกรขายได้ ถั่วลิสงฝักสดในปี 2548 ราคาประมาณ 8 - 10 บาทต่อกิโลกรัม

ราคาถั่วลิสงฝักแห้ง ในปี 2548 ราคาประมาณ 15 บาท

- ราคา เอฟ.ไอ.บี. ถั่วลิสงทั้งเปลือก 18,210 บาทต่อตัน

ถั่วลิสงกะเทาะเปลือก 113,560 บาทต่อตัน

มาตรฐานของสินค้า

1. ถั่วลิสงฝักสด ส่วนใหญ่จะเป็นถั่วลิสงพันธุ์ที่มีจำนวนเมล็ดต่อฝักประมาณ 3-5 เมล็ด เชื้อหุ้มเมล็ดมีสีชมพูสด หรือสีแดง ฝักมีขนาดใหญ่ ผลผลิตต้องสดใหม่
2. ถั่วลิสงเมล็ดแห้ง คุณสมบัติของเมล็ดถั่วลิสงที่ตลาดต้องการ ส่วนใหญ่เป็นถั่วลิสงที่มีเชื้อหุ้มเมล็ดสีชมพูอ่อน เมล็ดสะอาด ไม่มีเชื้อรา ปราศจากสารอะฟลาท็อกซิน

สถานการณ์ปัจจุบัน

พื้นที่ปลูกและผลผลิตรวมถั่วลิสงในประเทศมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ความต้องการผลผลิตมีมากขึ้น แต่ผลผลิตภายในประเทศกลับลดลงไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากมีการนำเข้าถั่วลิสงจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม และเวียดนาม ในราคาถูกเพราะต้นทุนการผลิตต่ำกว่าของไทย ทำให้ราคาผลผลิตภายในประเทศอยู่ในระดับต่ำในขณะที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เกษตรกรได้ ผลตอบแทนสุทธิน้อยลงจึงเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน ความต้องการใช้ถั่วลิสงของไทยในแต่ละปีคาดว่ามีประมาณปีละ 1.2 - 1.5 แสนตัน ทำให้มีการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านประมาณ 50,000 ตันปี

การบริโภค การใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์ ถั่วลิสงจำแนกได้คือ

1. ถั่วลิสงฝักสด เป็นการบริโภคสดในรูปของถั่วลิสงต้ม
2. ถั่วลิสงทั้งเปลือกแห้ง ในรูปของถั่วลิสงอบแห้งทั้งฝัก หรือถั่วลิสงคั่วทั้งฝัก
3. ถั่วลิสงกะเทาะเปลือก หรือเมล็ดถั่วลิสง มีการนำไปประกอบอาหารหลากหลายในชีวิตประจำวัน

เช่น ถั่วทอด ถั่วลิสงปั่น ขนมต่าง ๆ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ถั่วลิสงสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น สกัคน้ำมัน เนยถั่ว อาหารขบเคี้ยว ฯลฯ ปัจจุบันมีบริษัทเอกชนดำเนินการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง หลายรายทั้งเพื่อบริโภคภายในประเทศและส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น เป็นการส่งเสริมและรองรับผลผลิตคุณภาพดีภายในประเทศ

ปัญหา

ปัญหาด้านการผลิต

1. เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีไม่เพียงพอแก่ความต้องการหาซื้อยาก และมีราคาแพง(เกษตรกรไม่สามารถเก็บพันธุ์ไว้ข้ามปีได้)
2. ขาดแคลนแรงงานในช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยว
3. ต้นทุนการผลิตสูง เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีค่าแรงงานถูกกว่า
4. ปัญหาด้าน คุณภาพผลผลิต ถั่วลิสงเป็นพืชที่ง่ายต่อการปนเปื้อนอะฟลาทอกซิน โดยเฉพาะถั่วลิสงที่ผลิตในฤดูฝน

ปัญหาด้านการตลาด

1. ระดับราคาผลผลิตถั่วลิสงภายในประเทศทรงตัวอยู่ในระดับเดิมในขณะที่ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
2. วัตถุดิบภายในประเทศมีราคาแพงกว่าประเทศคู่แข่งและขาดแคลนวัตถุดิบในบางเดือน ทำให้ผู้แปรรูปนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม และลาว เป็นต้น
3. ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อเชื่อมโยง การผลิต และแปรรูปเพื่อขยายตลาดให้กว้างขวาง

แนวทางการส่งเสริม

1. เชื่อมโยงแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงคุณภาพดีระหว่างกลุ่มผู้ผลิตในฤดูฝนกับฤดูแล้ง
2. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่โดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม เช่นการส่งเสริมการใช้เชื้อไรโซเบียม , เชื้อไตรโคเดอร์ม่า , แนะนำการใช้ปุ๋ย การใช้สารปรับปรุงดิน และอื่น ๆ ภายใต้อำนาจกำหนดการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมเพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง
3. ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต เน้นการส่งเสริมตามข้อกำหนดการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสม และให้ฟาร์มถั่วลิสงเน้นฟาร์มที่ได้มาตรฐาน ตามกระบวนการผลิตพืชอาหารที่ดีปลอดภัยจากสารพิษ
4. ประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยง แหล่งผลิตถั่วลิสงคุณภาพดี ระหว่างผู้ผลิตและผู้แปรรูป เพื่อพัฒนาการผลิต และการแปรรูปถั่วลิสงให้ได้มาตรฐานสากล
5. ส่งเสริมและรวมกลุ่มแม่บ้านผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์แปลกใหม่จากถั่วลิสงที่สะอาด ปลอดภัย สูดลาด เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าดีเด่นของกลุ่มแม่บ้าน

2. การผลิตถั่วลิสงของโลก

ผลผลิตถั่วลิสงของโลกในปี 2548 /49 คาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกประมาณ 149 ล้านไร่ ผลผลิตประมาณ 33.12 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ย 233 กิโลกรัมต่อไร่ ประเทศผู้ผลิตถั่วลิสงรายใหญ่ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย ไนจีเรีย สหรัฐอเมริกา

เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ย ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ

ประเทศ	เนื้อที่ (1,000 ไร่)	ผลผลิต (1,000 ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)
รวมทั้งโลก	141,750	33,120	233
จีน	29,688	14,340	483
อินเดีย	50,000	6,800	136
ไนจีเรีย	7,750	1,520	196
สหรัฐอเมริกา	3,500	1,950	557
อื่น ๆ	50,812	8,510	167

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ

ผลผลิตถั่วลิสงของไทย ส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศทั้งในรูปแบบของถั่วลิสงฝักสด และ ถั่วลิสงฝักแห้ง โดยมีการนำเข้าถั่วลิสงฝักแห้งทั้งเปลือก และเมล็ดถั่ว จากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม เป็นต้น

สำหรับการส่งออกผลผลิตถั่วลิสงนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น ถั่วลิสงเปลือกแห้งอบ ถั่วลิสงปรุงรสต่าง ๆ โดยมีประเทศคู่ค้า คือ มาเลเซีย

การส่งออก

การส่งออกถั่วลิสงของไทยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงฝักแห้งอบและเมล็ดถั่วลิสงปรั่งรส โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศมาเลเซีย (ถั่วลิสงฝักแห้งอบ)

ปริมาณ มูลค่า การส่งออกถั่วลิสง

ประเทศ	ถั่วลิสงทั้งเปลือก		เมล็ดถั่วลิสง	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า CIF (1,000 บาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า CIF (1,000 บาท)
มาเลเซีย	293	2,682	-	-
อเมริกา	4	228	2.8	332
เติร์กมินิสถาน	3	355	-	-
ออสเตรเลีย	-	-	9	290
ซาอุดีอาระเบีย	-	-	6.5	145
อื่น ๆ	9	759	8.3	540
รวม	309	4,024	26.6	1,307

การนำเข้า

การนำเข้าถั่วลิสงส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าถั่วลิสงทั้งเปลือกแห้ง และถั่วลิสงกะเทาะเปลือกหรือเมล็ดถั่วลิสง โดยนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาชนลาว และเวียดนาม

ปริมาณ มูลค่า การนำเข้าถั่วลิสง

ประเทศ	ถั่วลิสงทั้งเปลือก		เมล็ดถั่วลิสง	
	ปริมาณ (ตัน)	ราคา CIF (1,000 บาท/)	ปริมาณ (ตัน)	ราคา CIF (1,000 บาท/)
จีน	1,095	15,907	3,718	59,155
เมียนมาร์	776	4,843	43	240
เวียดนาม	160	4,715	23,448	345,437
ลาว	139	821	824	8,014
อินโดนีเซีย	124	5,391	-	-
อเมริกา	-	-	14	1,089
รวม		44,065	28,047	413,935